

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 25. фебруар 2013. године

Предмет бр. 46/08

Снежана ЗДРАВКОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 25. фебруара 2013. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
гђе Кристин ЧИНКИН
гђе Франсоаз ТУЛКЕНС

Уз помоћ

г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, обављеног такође и електронским путем, у складу са правилном 13 § 2 свог Пословника, доноси следеће закључке и препоруке:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 13. новембра 2008. године и уписана је истог дана.
2. Дана 9. децембра 2008. године, Комисија је проследила предмет Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС)¹ како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост и меритум предмета. Дана 30. децембра 2008. године, СПГС је доставио УНМИК-ов први одговор.

¹ Списак скраћеница и акронима коришћених у тексту налази се у приложеном Прилогу.

3. Дана 26. јануара 2009. године, Комисија је поново проследила предмет СПГС-у како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост и меритум жалбе, поготово у вези са наводним кршењем члана 3 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП). Дана 12. фебруара 2009. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
4. Дана 6. фебруара 2009. године, Комисија је од жалиоца затражила додатне информације. Комисија је примила одговор жалиоца 6. марта 2009. године.
5. Дана 17. априла 2009. године, Комисија је прогласила жалбу прихватљивом.
6. Дана 21. априла 2009. године, Комисија је проследила одлуку СПГС-у и затражила УНМИК-ове примедбе на меритум предмета. Дана 2. јула 2009. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
7. Дана 15. јула 2009. године, Комисија је проследила примедбе СПГС-а жалиоцу. Комисија је 31. августа 2009. године примила жалиочеве примедбе у вези са коментарима СПГС-а.
8. Дана 30. новембра 2009. године, Комисија је послала СПГС-у захтев за приступ досијеу Канцеларије за нестала лица и судску медицину (КНЈСМ) као и другим истражним списима који се тичу овог предмета.
9. Дана 19. јануара 2010. године, Комисија је добила одговор СПГС-а да ће досије КНЈСМ-а који се тиче предмета бити достављен Комисији по гарантовању поверљивости.
10. Дана 29. априла 2010. године, Комисија је дала позитиван одговор на захтев УНМИК-а који се тиче поверљивости у вези са доступним списима сходно правилу 39bis Пословника Комисије.
11. Дана 15. маја 2010. године, СПГС је проследио Комисији примерак досијеа КНЈСМ-а који се односи на предмет.
12. Комисија је 13. августа 2010. године послала захтев СПГС-у за ажурне податке о напорима да се прибаве целокупни истражни списи, укључујући полицијски досије, који се тичу предмета. Дана 16. септембра 2010. године, СПГС је доставио свој одговор.
13. Дана 21. фебруара 2011. године, Комисија је од Окружног јавног тужилаштва (ОЈТ) у Приштини затражила информације у вези са жалбом. Дана 1. марта 2011. године, ОЈТ је доставио свој одговор.
14. Дана 21. јуна 2011. године, Комисија је затражила од ОЈТ-а у Приштини да проследи све истражне списе у вези са жалбом које поседује. Комисија је 27. августа 2011. године примила примерак списка који се налазио код ОЈТ-а у Приштини.

15. Дана 12. септембра 2011. године, уз дозволу ОЈТ-а, Комисија је проследила СПГС-у додатне документе које је добила и позвала га да, уколико то жели, достави додатне примедбе УНМИК-а. Није добијен никакав одговор.
16. Дана 15. јануара 2013. године, Комисија је од УНМИК-а затражила да потврди да ли се објављивање списка у вези са предметом може сматрати коначним. УНМИК је доставио свој одговор истог дана.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

A. Општи преглед догађаја²

17. Предметни догађаји су се одиграли на територији Косова након успостављања Привремене управе мисије Уједињених нација на Косову (УНМИК), јуна 1999. године.
18. Оружани сукоб током 1998. и 1999. године између српских снага с једне стране и Ослободилачке војске Косова (ОВК) и других оружаних групација косовских Албанаца с друге стране добро је документован. Након неуспеха међународних напора за решавање сукоба, 23. марта 1999. године, Генерални секретар Северноатлантског споразумног савеза („НАТО“) објавио је почетак ваздушних напада на Савезну Републику Југославију (СРЈ). Ваздушни напади су почели 24. марта 1999. године, а окончани су 8. јуна 1999. године, када је СРЈ пристала да повуче своје снаге са Косова. Дана 9. јуна 1999. године, Међународне безбедносне снаге (КФОР), СРЈ и Република Србија потписале су „технички мировни споразум“ у коме су се сагласиле о повлачењу СРЈ са Косова и присуству међународних безбедносних снага након доношења одговарајуће резолуције Савета безбедности УН-а.
19. Дана 10. јуна 1999. године, Савет безбедности УН-а усвојио је Резолуцију 1244 (1999). Поступајући сходно Поглављу VII Повеље УН-а, Савет безбедности УН-а одлучио је да распореди међународне безбедносне снаге и цивилне представнике – КФОР, односно УНМИК – на територију Косова. Сходно Резолуцији Савета безбедности 1244 (1999), УН-у је дата пуна законодавна и извршна власт за привремену управу на Косову, укључујући спровођење правде. КФОР је имао задатак да успостави „безбедну средину у којој избегла и расељена лица могу да се безбедно врате кући“ и привремено обезбеди „јавни ред и мир“ све док међународни цивилни представници не буду могли да преузму одговорност за овај задатак. УНМИК се састојао из четири главне компоненте или стуба којима

² Списи на које се Комисија позива при навођењу овог општег прегледа догађаја су следећи: ОЕБС, „Како је виђено и испричано“, 1. том (октобар 1998 – јун 1999.) и 2. том (14. јун –31. октобар 1999.); тромесечни извештаји Генералног секретара УН-а о Привременој управи мисије Уједињених нација на Косову; Годишњи извештаји полиције УНМИК-а (2000, 2001.); Фонд за хуманитарно право „Отмице и нестани неалбанског становништва на Косову“ (2001.); Фонд за хуманитарно право „Косовска књига памћења“ (<http://www.kosovotemotogubook.org>); УНМИК-ова канцеларија за нестала лица и судску медицину, Извештај о активностима 2002-2004;; Европски суд за људска права, *Бехрами и Бехрами против Француске и Сарамати против Француске, Немачке и Норвешке*, бр. 71412/01 и 78166/01, одлука од 2. маја 2007; Међународна комисија за нестала лица, „Ситуација на Косову: попис“ (2010.); подаци које је издао Високи комесар Уједињених нација за избеглице (доступни на адреси www.unhcr.org) и Међународни комитет Црвеног крста (доступни на адреси <http://familylinks.icrc.org/kosovo/en>).

су руководиле Уједињене нације (цивилна управа), Високи комесар Уједињених нација за избеглице (хуманитарна помоћ, која је постепено окончана јуна 2000. године), ОЕБС (успостављање институција) и ЕУ (реконструкција и привредни развој). Сваки стуб је био под управом СПГС-а. Резолуцијом Савета безбедности УН-а 1244 (1999) УНМИК је овлашћен да „унапреди и штити људска права“ на Косову, у складу са међународно признатим стандардима у погледу људских права.

20. Процене у погледу утицаја сукоба на расељавање популације косовских Албанаца крећу се од приближно 800.000 до 1,45 милиона. Након усвајања Резолуције 1244 (1999), већина косовских Албанаца који су побегли, или насилно избачени из својих кућа током сукоба од стране српских снага, вратила се на Косово.
21. У међувремену, чланови неалбанске заједнице – углавном, али не само, Срби, Роми и словенски муслимани, као и косовски Албанци за које се сумња да су сарађивали са српским властима – постали су мета распрострањених напада од стране наоружаних групација косовских Албанаца. Тренутне процене у вези са бројем расељених косовских Срба крећу се између 200.000 и 210.000. Док је већина косовских Срба и другог неалбанског становништва побегла у ужу Србију и суседне земље, они који су остали постали су жртве системских убистава, отмица, насумичног притварања, сексуалног насиља и насиља заснованог на полу, пребијања и злостављања.
22. Иако постоји спор око бројки, процењује се да се догодило више од 15.000 смрти или нестанака током и одмах након косовског сукоба (1998-2000. године). Више од 3.000 етничких Албанаца и око 800 Срба, Рома и чланова других мањинских заједница нестало је у овом периоду. До краја 2010. године, пронађено је више од половине несталих лица и њихови посмртни остаци су идентификовани, док се у октобру 2012. године 1.766 особа и даље водило као нестало при Међународном комитету Црвеног крста (МКЦК).
23. Од јула 1999. године, у склопу напора да се на Косово врати спровођење закона у оквиру владавине права, СПГС је затражио од држава чланица УН-а да подрже постављање 4.718 чланова међународне полиције као цивилне компоненте УНМИК-а. Задатак полиције УНМИК-а био је да саветује КФОР у вези са полицијским питањима док полиција не добије довољан број чланова да преузме пуну одговорност за спровођење закона и да ради на развоју косовске полицијске службе. До септембра 1999. године, приближно 1.100 међународних полицајаца распоређено је у УНМИК-у.
24. Распоређивање полиције УНМИК-а скоро је завршено до децембра 2000. године, са 4.400 чланова особља из 53 земље, и УНМИК је преузео примарну одговорност за спровођење закона у свим крајевима Косова осим у Митровици. Према годишњем извештају полиције УНМИК-а из 2000. године, њој је пријављено 351 киднаповање, 675 убистава и 115 силовања у периоду од јуна 1999. до децембра 2000. године.
25. Због колапса управљања правдом на Косову, УНМИК је јуна 1999. године успоставио ванредан правни систем. Он се састојао од ограниченог броја домаћих судија и тужилаца и функционисао је све док није почео да ради

редован систем правде, јануара 2000. године. Фебруара 2000. године, УНМИК је одобрио именоване међународних судија и тужилаца, најпре у области Митровице, а касније широм Косова, да би ојачао домаћи систем правде и гарантовао његову непристрасност. Од октобра 2002. године, домаћи систем правде састојао се од 341 домаћег и 24 међународне судије и тужиоца. Јануара 2003. године, Генерални секретар УН-а, при подношењу извештаја Савету безбедности о спровођењу Резолуције 1244 (1999) констатовао је да систем полиције и правде на Косову у то време „добро функционише“ и да је „одржив“.

26. Јула 1999. године, Генерални секретар УН-а изјавио је у извештају Савету безбедности да УНМИК већ сматра да је питање несталих лица посебно акутан проблем у погледу људских права на Косову. Новембра 1999. године, у оквиру УНМИК-а је успостављена Јединица за нестала лица (ЈНЛ), која је овлашћена за истраге у вези са могућим локацијама несталих лица и/или гробним местима. ЈНЛ, заједно са Централном јединицом за кривичну истрагу (ЦЈКИ) полиције УНМИК-а, а касније наменска Јединица за истрагу ратних злочина (ЈИРЗ), били су одговорни за кривичне аспекте предмета несталих лица на Косову. Маја 2000. године, успостављена је Комисија за проналажење и идентификацију жртава (КПИЖ), којом председава УНМИК, ради проналажења, идентификације и распоређивања посмртних остатака. Од јуна 2002. године, новоосновани КНЛСМ при УНМИК-овом Одељењу правде (ОП) постао је једини орган који је овлашћен да утврђује кретање несталих лица, идентификује њихове посмртне остатке и врати их породици нестале особе. Почевши од 2001. године, на основу Меморандума о разумевању (МоР) између УНМИК-а и Међународне комисије за нестала лица (МКНЛ) са седиштем у Сарајеву, допуњеног додатним споразумом из 2003. године, МКНЛ је спроводио идентификацију посмртних остатака путем ДНК анализе.
27. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а Мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.
28. Истог дана, УНМИК и ЕУЛЕКС су потписали МоР о модалитетима и правима и обавезама које проистичу из преноса УНМИК-ових предмета ЕУЛЕКС-у и повезаних списа који се тичу истрага, оптужница и других активности које су у току, а које су предузели УНМИК-ови међународни тужиоци. Убрзо након тога, потписани су слични споразуми у вези са списима којима су се бавили међународне судије и полиција УНМИК-а. Сви споразуми су обавезивали ЕУЛЕКС да УНМИК-у пружи приступ документима који се односе на радње које су УНМИК-ови органи претходно предузели. Између 9. децембра 2008. и 30. марта 2009. године, сви списи кривичних предмета које су поседовали УНМИК-ово Одељење правде и полиција УНМИК-а предати су ЕУЛЕКС-у.

В. Околности у вези са отмицом и убиством г. Томислава Марковића

29. Жалилац је кћерка г. Томислава Марковића. Опис отмице и убиства Томислава Марковића који следи заснован је на поднесцима које је жалилац доставила Комисији.

30. Дана 24. јуна 2000. године, рано ујутру, Томислав Марковић се враћао из Прокупља, у ужој Србији, својој кући у Девет Југовића, у општини Приштина, у свом аутомобилу, са својом сада покојном комшиницом, гђом Ј. Р.
31. На административном граничном прелазу Мердаре између уже Србије и Косова (такође познатом као Капија бр. 3), у близини КФОР-овог пункта, Томислав Марковић се придружио групи људи у 5-7 аутомобила, која је чекала да добије пратњу возила полиције УНМИК-а на путу ка својим домовима на Косову. Група аутомобила формирала је конвој који је био предвођен јасно означеним возилом полиције УНМИК-а, а изгледа да је аутомобил г. Марковића био последњи.
32. Убрзо након што је конвој почео да се креће, почела су да га прате два возила без регистарских таблица, бели Фолксваген комби и црвени Фолксваген голф. У неком тренутку између 7.00 и 8.00 ујутру, једно од ова два возила престигло је аутомобил г. Марковића и приморало га да се заустави у близини села Главник, у општини Подујево. Томислав Марковић је извучен из аутомобила и приморан да уђе у комби од стране тројице мушкараца, који су га затим одвезли у непознатом правцу. Четврти мушкарац је вратио гђу Ј. Р. до пункта код Капије бр. 3 у аутомобилу Томислава Марковића. У близини пункта, он је избацио гђу Ј. Р. из возила и одвезао се даље.
33. Гђа Ј. Р. је дошла пешице до пункта и пријавила инцидент. Након тога је одведена у полицијску станицу у Подујево, где је дала исказ полицији УНМИК-а. Након тога је превезена у станицу бр. 3 полиције УНМИК-а у Приштини, где је дала још један исказ.
34. Нестанак Томислава Марковића је касније поново пријављен од стране његове супруге, гђе Планинке Марковић, КФОР-у, УНМИК-у и МКЦК-у.
35. Жалилац наводи да је, од отмице њеног оца, њену породицу посетило бар петоро лица, како Срба тако и Албанаца, која су им дала информације у вези са његовом судбином и кретањем. Она наводи да су сваки пут када су добили информације у вези са отмицом њеног оца, одмах пренели информације полицији УНМИК-а. Међутим, она тврди да није добила никакве повратне информације.
36. Дана 8. фебруара 2007. године, Комисија за нестала лица Републике Србије обавестила је породицу жалиоца да су посмртни остаци Томислава Марковића пронађени у масовној гробници.
37. ЈНЛ при УНМИК-у предао је породици посмртне остатке Томислава Марковића 23. фебруара 2007. године на Капији бр. 3. Породица је такође добила следећа документа: смртовницу коју је издао КНЛСМ при УНМИК-у, потврду о идентификацији, потврду о идентитету на основу ДНК теста, одећу и личне предмете који су наводно припадали Томиславу Марковићу. Према смртовници коју је издао КНЛСМ, аутопсијом која је обављена 21. фебруара 2007. године утврђено је да је до смрти Томислава Марковића дошло у неком тренутку пре 17. јуна 2003. године и да је она изазвана раном нанетом пиштољем у пределу главе. Породица је такође добила смртовницу издату од стране Завода за медицину у Приштини, са седиштем у Косовској Митровици, у којој је наведено да су узрок смрти фрактура костију лобање и „разарање мозга“.

38. Жалилац наводи да је недостатак поузданих информација о судбини Томислава Марковића изазвао душевни бол и моралну штету њој и њеној породици. Гђа Планинка Марковић се налази у реактивном продуженом депресивном стању и пати од артеријске хипертензије и још увек се лечи. Жалиоцу је дијагностикована анксиозност изазвана великим стресом. И њена сестра је такође патила због стреса.

В. Истрага

39. У погледу овог предмета, Комисија је од УНМИК-а добила истражне списе који су се претходно налазили код КНЛСМ-а при УНМИК-у и полиције УНМИК-а (ЈНЛ-а, Регионалне јединице за истрагу тешких злочина у Приштини (ЈИТЗ) и Регионалног одреда за решавање убиства у Приштини). Комисија је такође добила додатна документа од ОЈТ-а у Приштини која су се претходно налазила код КНЛСМ-а при УНМИК-у и полиције УНМИК-а.
40. Што се тиче објављивања података који се налазе у списима, Комисија подсећа да су јој УНМИК и ОЈТ дали списе ради разматрања под обавезом чувања поверљивости података. У том погледу, Комисија мора појаснити да, иако њена процена овог предмета проистиче из детаљног разматрања доступне документације, објављује се само ограничен број информација из ње. Стога је у следећим пасусима наведен преглед релевантних истражних корака које су предузели истражни органи.
41. Дана 24. јуна 2000. године, одмах након што је ослобођена, гђа Ј. Р. је пријавила отмицу Томислава Марковића особљу КФОР-а које је било на дужности на Капији бр. 3, а које је затим објавило упозорење („обратити пажњу“) у вези са инцидентом. Гђа Ј. Р. је затим одведена у две различите УНМИК-ове полицијске станице и полицијски истражни досије је отворен истог дана. Изгледа да је овај први део истраге спроведен од стране полицијске станице у Подујеву у координацији са и под надлежношћу ЈИТЗ-а у Приштини. Гђа Ј. Р. је у свом исказу истражитељима дала опис физичког изгледа отмицара, њихових возила и возила Томислава Марковића. Она је такође дала информације у вези са могућим сведоцима отмице.
42. Од дана отмице до 27. јуна 2000. године, два различита тима полиције УНМИК-а следила су трагове које је дала гђа Ј. Р. Конкретно, полиција је претражила место отмице и место где је гђа Ј. Р. ослобођена; пронашла је и испитала потенцијалне сведоке у околини места где се догодила отмица; показала је гђи Ј. Р. возило које је КФОР запленио ради могуће идентификације возила као оног које је припадало Томиславу Марковићу или починиоцима; пронашла је и узела изјаве сведока А, Б и В, који су путовали у истом конвоју. Такође, на основу информација добијених од сведока А и Б у вези са додатним потенцијалним сведоцима, полиција УНМИК-а је испитала још две особе. Тих дана, полиција је посетила супругу Томислава Марковића како би добила додатне информације о њеном супругу и узела његову фотографију.

43. Дана 12. јула 2000. године, полиција УНМИК-а је испитала УНМИК-овог полицијског службеника који је пратио конвој. Он је појаснио да пратња није била званична, већ да је пружена искључиво на хуманитарним основама. Полицијски службеник је изјавио да су се конвоју придружила додатна возила без његовог одобрења. Он није био сведок отмице.
44. Непрецизираног датума, достављена је информација за спровођење хеликоптерске потраге са циљем проналажења возила Томислава Марковића.
45. Између 12. и 31. јула 2000. године, након проналажења мртвог тела у области Подујева, Регионални одред за решавање убистава у Приштини предузео је неопходне радње како би се утврдило да ли је то тело Томислава Марковића. Међутим, идентификација је била негативна.
46. Дана 14. јула 2000. године, полиција УНМИК-а у Подујеву потврдила је податке у вези са запленим возилом за које се сумњало да је возило Томислава Марковића.
47. Дана 31. августа 2000. године, ЈНЛ при полицији УНМИК-а такође је отворио досије у вези са Томиславом Марковићем.
48. Од октобра 2000. године, предмет г. Марковића додељен је новом службенику у регионалном ЈИТЗ-у у Приштини. Након прегледа случаја, предузета је нова серија истражних радњи. Дана 31. новембра 2000. године, ЈИТЗ је поделио информације са ЈНЛ-ом у вези са идентификованим лицима која наводно поседују информације о кретању возила Томислава Марковића.
49. Дана 30. марта 2001. године, ЈНЛ је обавио разговор са гђом Марковић како би прикупио анте-мортем податке о њеном супругу.
50. Пратећи трагове које је дала гђа Марковић, УНМИК-ов ЈНЛ је 26. маја 2001. године пронашао и испитао једног потенцијалног сведока, који је наводно имао информације о кретању Томислава Марковића. Дана 27. јула 2001. године, испитана су три потенцијална сведока.
51. Како се чини из извештаја датираног на 23. децембар 2004. године, гђа Марковић је 25. октобра 2002. обавестила ЈНЛ да ју је 19. октобра 2002. посетила непозната особа која јој је наводно рекла да Томислава Марковића држе као затвореника у области Подујева. Гђа Марковић је такође пријавила да јој је друга непозната особа дала сличну информацију годину дана раније.
52. Дана 26. октобра 2002. године, ЈНЛ је послао писмо директору затвора Дубрава у коме је од њега затражио да провери да ли је особа под именом Томислав Марковић притворена или је раније била притворена тамо или у било ком казнено-поправном заводу на Косову.
53. Дана 17. јуна 2003. године, као део општег процеса ексхумације и идентификације који се одвијао на Косову, КНЛСМ је ексхумирао неколико неидентификованих тела из масовне гробнице у Приштини.

54. Дана 11. децембра 2004. године, ЈНЛ је издао ажуриран формулар за идентификацију жртава за Томислава Марковића. Изгледа да су од његове супруге, кћерки и брата узети узорци крви ради ДНК идентификације, иако није јасно када се то догодило.
55. ЈИРЗ при полицији УНМИК-а је прегледао истрагу у вези са случајем Томислава Марковића између 16. и 23. децембра 2004. године. У светлу навода које је гђа Марковић изнела 2002. године, ЈИРЗ је послао захтев команданту полицијске станице у Подујеву да провери информације које је дала гђа Марковић и све друге повезане информације. У извештају датираном на 23. децембар 2004. године, истражитељи који су прегледали случај описали су потешкоће у вези са провером навода да је Томислав Марковић нелегално притворен, услед неодређености информација. У истом извештају је наведено да потенцијални сведоци нису желели да сарађују и да ће случај бити стављен „на чекање“ пред ЈИРЗ-ом.
56. Истражни досије показује да су се, у више наврата, током различитих фаза истраге, различити истражни органи УНМИК-а састајали са гђом Марковић и другим члановима породице, прикупљали информације и обавештавали породицу о исходу одређених истражних активности.
57. Дана 6. новембра 2006. године, МКНЛ је утврдио ДНК подударност између узорака узетих са једног од тела ексхумираних 17. јуна 2003. године (видети § 53 горе у тексту) и узорака узетих од чланова породице Томислава Марковића.
58. Дана 20. фебруара 2007. године, извршена је аутопсија над посмртним остацима за које се сумњало да су посмртни остаци Томислава Марковића. Дана 21. фебруара 2007. године, на основу резултата ДНК анализе и поређења анте-мортем и пост-мортем података, КНЛСМ при УНМИК-у је издао потврде идентитета Томислава Марковића.
59. Дана 23. фебруара 2007. године, на Капији бр. 3 ЈНЛ при УНМИК-у је предао посмртне остатке Томислава Марковића његовој породици, заједно са смртвоницом и потврдом идентитета. Након предаје његових посмртних остатака, ЈНЛ је затворио случај несталог лица у вези са Томиславом Марковићем.
60. Дана 9. децембра 2008. године, окончана је одговорност УНМИК-а у погледу полиције и правде на Косову (видети §§ 27-28).
61. Дана 25. маја 2009. године, косовска полиција је поднела кривичну пријаву против непознатих починилаца ОЈТ-у у Приштини у вези са убиством Томислава Марковића. Дана 28. јануара 2011. године, ОЈТ у Приштини је затражио од косовске полиције да спроведе додатну истрагу у вези са случајем. Истрага и даље траје.
62. Према информацијама које је жалилац доставила, засебан кривични поступак је покренут против непознатих починилаца 2007. године од стране српских органа задужених за истраживање ратних злочина, који је касније одбачен.

III. ЖАЛБА

63. Жалилац се жали на УНМИК-ов наводни пропуст да спроведе ефикасну истрагу отмице и убиства њеног оца. У том погледу, она се позива на повреду процедуралног проширења члана 2 ЕКЈП. Она се такође жали на душевну бол и патњу које су наводно проузроковане њој и њеној породици овом ситуацијом. У том погледу, Комисија сматра да се жалилац ослања на члан 3 ЕКЈП.
64. Након одлуке Комисије о прихватљивости од 29. априла 2009. године, жалилац се додатно жали на то да су УНМИК, а поготово полиција УНМИК-а, одговорни за отмицу и убиство њеног оца јер му нису пружили адекватну заштиту. У том погледу, Комисија је мишљења да се може сматрати да се жалилац такође позива на повреду материјалног проширења члана 2 ЕКЈП.

IV. ПРАВО

A. Опсег разматрања Комисије

65. При одлучивању о томе да ли сматра да је дошло до повреде члана 2 и члана 3 ЕКЈП, Комисија узима у обзир постојећу судску праксу, нарочито ону Европског суда за људска права. Међутим, Комисија је такође свесна чињенице да се жалбе пред њом разликују на значајне начине од оних које су поднете Суду. Као прво, тужена страна није држава, већ привремена међународна територијална управа овлашћена да обавља привремене дужности на Косову. За УНМИК се не везује никаква сумња у погледу обавезе сходно члану 2 ЕКЈП којом се од власти захтева да се суздрже од незаконитог одузимања живота. Друго, док су они који су осумњичени за наводна убиства и/или отмице недржавни актери у ограниченом броју предмета пред Европским судом, такви су сви осумњичени у предметима пред Комисијом, углавном, али не искључиво, повезани са сукобом. Комисија мора узети у обзир ове факторе при првобитној процени процедуралних позитивних обавеза међудржавне организације у погледу поступака учињених од стране трећих страна на територији над којом има привремену законодавну, извршну и судску контролу.
66. Пре него што започне разматрање меритума жалбе, Комисија би желела да разјасни домен свог испитивања.
67. Комисија напомиње да је, након усвајања Уредбе УНМИК-а бр. 1999/1 25. јула 1999. године, УНМИК преузео обавезу поштовања међународно признатих стандарда у погледу људских права при обављању својих функција. Ово прихватање обавеза детаљно је описано у Уредби УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. године, према којој је УНМИК прихватио обавезе сходно следећим инструментима који се тичу људских права: Универзалној декларацији о људским правима, Европској конвенцији о људским правима и њеним протоколима, Међународном споразуму о грађанским и политичким правима (МСГПП), Међународном споразуму о економским, социјалним и културним правима, Међународној конвенцији о уклањању свих видова расне дискриминације, Конвенцији о уклањању свих видова дискриминације жена, Конвенцији против мучења и осталог окупног, нечовечног и понижавајућег поступања или кажњавања, Конвенцији о правима детета.

68. Према члану 1.2 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12 од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права, Комисија „ће проучити жалбе уложене од стране било које особе или групе особа које тврде да су жртве кршења (својих) људских права од стране УНМИК-а“. Из тога следи да једино поступци или пропусти који се могу приписати УНМИК-у леже у оквиру надлежности Комисије *ratione personae*. У том погледу, треба напоменути, као што је горе наведено, да од 9. децембра 2008. године, УНМИК више није спроводио извршну власт над косовским судским системом и системом за спровођење закона. УНМИК стога не сноси одговорност за било какво кршење људских права наводно почињено од стране тих тела. Утолико што се жалилац жали на поступке који су се догодили након овог датума, они леже ван надлежности Комисије *ratione personae*.
69. Такође, Комисија наглашава да, што се тиче њене надлежности *ratione materiae*, из члана 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 следи да она може испитати само жалбе које се односе на наводно кршење људских права. То значи да она може да разматра само поступке или пропусти који су предмет жалбе због тога што нису у складу са међународним инструментима људских права наведеним горе у тексту (§ 67). У конкретном случају убиства и нестанака под околностима опасним по живот, није улога Комисије да замени надлежне органе у истражи случаја. Њен задатак је ограничен на разматрање ефикасности кривичне истраге таквих убиства и нестанака, у светлу процедуралних обавеза које проистичу из члана 2 ЕКЉП.
70. Комисија даље напомиње да, сходно члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, она има правну надлежност једино над „жалбама које се односе на наводна кршења људских права до којих је дошло 23. априла 2005. или касније или су произашла из чињеница насталих пре овог датума, при чему су ове чињенице проузроковале континуирано кршење људских права“. Следи да догађаји који су се одиграли пре 23. априла 2005. године генерално леже ван надлежности Комисије *ratione temporis*. Међутим, у мери у којој такви догађаји проузрокују континуирану ситуацију, Комисија има надлежност да разматра жалбе које се односе на ту ситуацију (видети предмет Европског суда за људска права (ЕСЉП), Велико веће [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, бр. 16064/90 и остали, пресуда од 18. септембра 2009, §§ 147-149; ЕСЉП [ВВ], *Кипар против Турске*, бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2011, § 136).

В. Наводно кршење члана 2 ЕКЉП

71. Жалилац тврди да УНМИК није испунио своју обавезу да заштити живот њеног оца и да полиција УНМИК-а није спровела ефикасну истрагу његове отмице и убиства.
72. Комисија сматра да се жалилац позива на повреду како материјалних тако и процедуралних обавеза које проистичу из члана 2 ЕКЉП.

1. Материјална обавеза сходно члану 2

а) Прихватљивост

Поднесци страна

73. Жалилац наводи да су, у време када је њен отац отет, полиција УНМИК-а и КФОР били једине институције одговорне за одржавање мира и безбедности на Косову. Она наводи да је њен отац путовао унутар конвоја у пратњи полиције УНМИК-а и да потоња није учинила ништа да спречи његову отмицу. Жалилац наводи да је УНМИК суштински одговорним за пропуст да заштити живот њеног оца.
74. СПГС оспорава чињенични навод да је Томислав Марковић путовао у конвоју у пратњи КФОР-а и/или полиције УНМИК-а. СПГС тврди да се из описа очевидаца јасно види да је полиција УНМИК-а требало да прати само два аутомобила, а да је Томислав Марковић на сопствену иницијативу одлучио да се придружи „неовлашћеном“ конвоју. Према наводу СПГС-а, овај део жалбе је стога неоснован.

Процена Комисије

75. Комисија напомиње да је жалба у вези са наводним кршењем материјалног проширења члана 2 поднета као додатна жалба након што је Комисија већ прогласила жалбу прихватљивом 29. априла 2009. године. Из тог разлога ће Комисија проценити прихватљивост овог дела жалбе на основу критеријума прихватљивости наведених у члановима 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
76. Комисија подсећа да, сходно члану 2 Уредбе, она има надлежност једино над жалбама које се односе на наводна кршења људских права до којих је дошло 23. априла 2005. године или касније или су произашла из чињеница насталих пре овог датума, при чему су поменуте чињенице проузроковале континуирано кршење људских права.
77. Комисија напомиње да је Томислав Марковић нестао 24. јуна 2000. године. Према наводима истражитеља, до његове смрти је дошло непрецизираног датума између дана његове отмице и 23. јуна 2003. године, што је много пре критичног датума 23. априла 2005. године. Комисија такође сматра да је смрт Томислава Марковића тренутан чин из кога не проистиче континуирана ситуација (видети предмет *Чакир против Кипра*, одлука ЕСЉП бр. 7864/06 од 29. априла 2010, видети такође предмет *Алојан и Надријан против Русије*, одлука ЕСЉП бр. 11680/03 од 11. октобра 2011.). Према томе, узимајући у обзир догађаје који су, нажалост, довели до отмице Томислава Марковића, Комисија мора закључити да жалба подносиоца пријаве према материјалном проширењу члана 2 лежи ван оквира надлежности Комисије *ratione temporis*.
78. Комисија стога проглашава овај део жалбе неприхватљивим.

2. Процедурална обавеза сходно члану 2

а) Прихватљивост

79. У својим примедбама на прихватљивост жалбе, СПГС је тврдио да је истрага случаја Томислава Марковића још увек отворена. Стога жалба треба бити проглашена неприхватљивом сходно члану 3.1 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12,

у коме је наведено да Комисија сме да се бави предметом само након што утврди да су искоришћени сви остали расположиви начини испитивања наводних кршења права.

80. У својој одлуци о прихватљивости од 29. априла 2009. године, Комисија је закључила да се примедба СПГС-а у вези са наводном неисцрпеношћу правних лекова треба спојити са меритумом жалбе. Такође, и у светлу своје касније судске праксе, Комисија напомиње да СПГС није навео ниједан одређени правни лек који је доступан жалиоцу у погледу ефикасности саме истраге. Са своје стране, Комисија не види ниједан такав правни лек. Чињеница да истрага о овом случају још увек траје нема никаквог утицаја на предмет ове жалбе: ефикасност саме истраге (видети предмет *Д. П*, одлука Саветодавне комисије за људска права (ХРАП) бр. 04/09 од 6. августа 2010. године).
81. Приговор СПГС-а је стога одбачен и овај део жалбе је проглашен прихватљивим.

б) Меритум

Подносци страна

82. Жалилац се жали на то да истрага отмице и убиства Томислава Марковића није била адекватна.
83. Жалилац тврди да, у периоду од седам година, од датума отмице Томислава Марковића до идентификације његових посмртних остатака фебруара 2007. године, она и њена породица нису знале ништа о његовој судбини и кретању.
84. Жалилац наводи да је отмица одмах пријављена релевантним институцијама и да је њена породица у сваком тренутку сарађивала са надлежним органима. Међутим, они нису били довољно обавештени о статусу истраге. Жалилац тврди да се у неколико наврата распитивала код полиције УНМИК-а и да при том није добила задовољавајуће одговоре. Она такође тврди да је њена мајка једном недељно одлазила у полицију УНМИК-а у Грачаници, где је од истражитеља добијала исти одговор да „раде на случају“. Такође, према наводима жалиоца, они од истражитеља нису добили никакве повратне информације о томе да ли су истражени трагови које им је доставила гђа Марковић и какав је био исход. На крају, жалилац тврди да није добила правовремене информације о томе где, када, као и од стране кога су пронађени посмртни остаци њеног оца. Она такође тврди да су закључци аутопсије били контрадикторни.
85. У својим примедбама од 12. јула 2009. године, СПГС наводи да су, након предаје надлежности ЕУЛЕКС-у децембра 2008. године, сви истражни списи које је УНМИК поседовао предати ЕУЛЕКС-у (видети §§27-28 изнад у тексту). УНМИК од тада зависи од ЕУЛЕКС-а како би пружио информације „о одређеном случају“.
86. СПГС наводи да је УНМИК у овом случају био у могућности да од ЕУЛЕКС-а добије примерке „неких релевантних докумената које је поседовала бивша Канцеларија за нестала лица и судску медицину“, али није био у могућности да од ЕУЛЕКС-а добије додатни материјал који се тиче полицијске истраге овог предмета. СПГС наводи да „информације на које се УНМИК ослања могу бити

непотпуне“. У том погледу, Комисија подсећа да је ОЈТ у Проштини доставио додатне истражне документе 23. августа 2011. године.

87. Што се тиче меритума жалбе, СПГС на почетку наводи да се овај предмет не односи на снаге безбедности које раде на Косову под овлашћењем УНМИК-а и да се чинило да су починиоци „приватна лица која су поступала по сопственом нахођењу у време и на месту где је безбедност српских лица била неизвесна и у непосредном контексту пост конфликтне ситуације“.
88. СПГС тврди да је истрага случаја Томислава Марковића била у складу са стандардима ефикасне истраге предвиђеним чланом 2 ЕКЉП, поготово када се узму у обзир „посебне околности“ које су постојале на Косову у то време. У том погледу, СПГС наводи да је истрага покренута одмах након отмице и да је спроведена експедитивно. Патролно возило полиције УНМИК-а послато је на место злочина, узете су изјаве свих сведока, како из конвоја тако и са места отмице, послата је полицијска потерница свим полицијским станицама на Косову да зауставе аутомобиле и комби возила која одговарају опису возила отмицара и Томислава Марковића, појединци и возила су заустављани на путу и испитани. СПГС наводи да је полиција УНМИК-а марљиво пратила сваки траг који јој је достављен и да је спровела бар десет различитих истражних активности између 24. јуна 2000. године и 14. јула 2000. године како би пронашла Томислава Марковића и идентификовала починиоце. Након тога је предузето неколико истражних радњи како би се пратили додатни трагови, као што је информација да је Томислав Марковић у притвору у Подујеву.
89. СПГС такође наводи да је КНЛСМ при УНМИК-у 2007. године успео да идентификује једно од тела пронађених у масовној гробници у Приштини 2003. године као тело Томислава Марковића. Након тога је спроведена детаљна аутопсија, којом су утврђени узрок и вероватно време његове смрти. СПГС признаје да је било кашњења у идентификацији посмртних остатака од ексхумације тела 2003. године до коначне идентификације 2007. године. Међутим, према наводима СПГС-а, ово кашњење је изазвано потешкоћама везаним за ископавање масовних гробница када је број мртвих тела велики, што захтева пажљиво одвајање и поновно састављање посмртних остатака и предмета за идентификацију, као и „потребом за спровођење целокупних аутопсија ради идентификације сваког појединца“.
90. У том погледу, СПГС се позива на судску праксу Европског суда за људска права, а поготово на предмет *Базоркина против Русије*, у коме је, према наводима СПГС-а, Суд прихватио начело да се нека кашњења у истрази могу објаснити „изузетним околностима“, као што су оне које су постојале у Чеченији, иако је, у том конкретном предмету, Суд закључио да су кашњења у истрази „очигледно прекршила сва прихватљива ограничења у погледу ефикасности која се могу толерисати при решавању тако тешког злочина“. СПГС закључује да:

„у вези са предметом о коме је овде реч, полиција УНМИК-а је предузела све неопходне, хитне истражне мере, у најранијим фазама инцидента, и марљиво и независно је истражила све упите, док је радила под посебним околностима какве су постојале на северу Косова у то време“.

91. Као одговор на наводе жалиоца да није била адекватно обавештена о статусу истраге, СПГС наводи да је, по сопственом признању жалиоца, гђа Марковић једном седмично имала контакт са полицијом, када је бивала обавештена о сваком најновијем развоју случаја. СПГС такође наводи да је полиција УНМИК-а испитала све трагове које је пружила породица Томислава Марковића и да је постојала стална комуникација између полиције и породице. Међутим, на жалост, ти трагови нису довели до проналажења Томислава Марковића. СПГС даље наводи да су поступци идентификације и предаје посмртних остатака Томислава Марковића спроведени у сарадњи са породицом.
92. Према наводима СПГС-а, из тих разлога, неоснована је свака жалба која се тиче наводне повреде члана 2, процедуралног проширења.

Процена Комисије

93. Комисија сматра да се жалилац позива на повреду процедуралне обавезе која проистиче из права на живот, загарантованог чланом 2 ЕКЉП, у погледу тога да полиција УНМИК-а није спровела ефикасну истрагу у вези са отмицом и убиством њеног оца.

а) Подношење релевантних списа

94. СПГС напомиње да је досије предмета који је поднет Комисији у вези са истрагом случаја Томислава Марковића можда непотпун.
95. Комисија напомиње да је у члану 15 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 наведено да Комисија може затражити од УНМИК-а да поднесе било који документ и да је СПГС обавезан да сарађује са Комисијом и пружи неопходну помоћ, посебно укључујући објављивање докумената и информација релевантних за жалбу. У том погледу, Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права да ће бити извучени закључци на основу понашања тужене стране током поступка, укључујући њен пропуст „да поднесе информације које има, без одговарајућег објашњења“ (видети предмет *Челикбилек против Турске*, бр. 27693/95, пресуда ЕСЉП од 31. маја 2005, § 56).
96. Комисија напомиње да је од УНМИК-а затражено бар три пута да поднесе релевантне документе у вези са случајем. У одговору на последњи захтев Комисије, упућен 15. јануара 2013. године, УНМИК је навео да се објављивање списа у вези са предметом може сматрати коначним.
97. Комисија напомиње да је правилно вођење истражних списа који се тичу кривичних дела као што су убиства и нестанци, од отварања истраге до њихове предаје, од суштинске важности за наставак таквих истрага те тако може покренути, само по себи, питања сходно члану 2. Комисија такође напомиње да УНМИК није доставио никакво објашњење о томе зашто документација може бити непотпуна ни о томе који део може бити непотпун.
98. Комисија није у позицији да сама провери потпуност примљених истражних списа. Комисија ће стога проценити меритум жалбе на основу докумената који су јој доступни (у том смислу, видети предмет *Чекојев против Русије*, бр. 39358/05, пресуда ЕСЉП од 15. марта 2011, § 146).

b) *Општа начела која се тичу обавезе спровођења ефикасне истраге сходно члану 2*

99. Друго, Комисија напомиње да је позитивна обавеза истраживања нестанака широко прихваћена у међународном праву људских права макар од случаја Интерамеричког суда за људска права (ИАСЉП) *Веласкез-Родригез* (видети случај *Веласкез-Родригез против Хондураса*, пресуда ИАСЉП од 29. јула 1988, серија Ц бр. 4). Комитет за људска права Уједињених нација (КЉП) такође наводи да позитивна обавеза проистиче из члана 6 (право на живот), члана 7 (забрана окрутног и нечовечног поступања) и члана 9 (право на слободу и безбедност особе), тумачено заједно са чланом 2(3) (право на ефикасан правни лек) МСГПП (видети КЉП, Општи коментар бр. 6, 30. април 1982, § 4; КЉП, Општи коментар бр. 31, 26. мај 2004, §§ 8 и 18, СГПП/Ц/21/Рев.1/Дод. 13); видети такође, између осталог, КЉП, *Мухамед Ел Авани против Либијске Арапске Џамахирије*, саопштење бр. 1295/2004, разматрања од 11. јула 2007, СГПП/Ц/90/Д/1295/2004). Обавеза истраживања нестанака и убистава такође је утврђена у Декларацији УН-а о заштити свих особа од принудног нестанка (А/Res/47/133, 18. децембар 1992.) и додатно је разрађена у смерницама УН-а као што је Приручник УН-а о ефикасној превенцији и истрази ванправних арбитражних и преких егзекуција (1991) и „Смернице о спровођењу истрага Уједињених нација у вези са наводним масакрима“ (1995.). Важност обавезе је потврђена усвајањем Међународне конвенције за заштиту свих особа од принудног нестанка 2006. године, која је ступила на снагу 23. децембра 2010. године.
100. Да би се бавила тврдњама жалиоца, Комисија се осврће на добро утврђену судску праксу Европског суда за људска права о процедуралним обавезама сходно члану 2 ЕКЉП. Суд је сматрао да „Обавеза заштите права на живот сходно члану 2 Конвенције, тумачена заједно са општом дужношћу државе сходно члану 1 Конвенције „да осигура свакоме унутар [своје] надлежности права и слободе дефинисане у Конвенцији“, имплицитно захтева постојање неког облика ефикасне званичне истраге када су појединци убијени (видети, *mutatis mutandis*, ЕСЉП, *Мекен и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 27. септембра 1995, § 161, Серија А бр. 324; и *Каја против Турске*, пресуда од 19. фебруара 1998, § 105, Извештаји 1998-І; видети такође ЕСЉП, *Јасинкис против Летоније*, бр. 45744/08, пресуда од 21. децембра 2010, § 71). Обавеза спровођења такве истраге проистиче у свим случајевима убистава и осталих сумњивих смртних случајева, без обзира на то да ли су починиоци приватна лица или државни агенти или су непознати (видети ЕСЉП, *Колеви против Бугарске*, бр. 1108/02, пресуда од 5. новембра 2009, § 191)
101. Европски суд за људска права је такође навео да процедурална обавеза пружања неког облика ефикасне званичне истраге такође постоји када је појединац нестао под околностима опасним по живот и није ограничена на случајеве када је очигледно да је нестанак проузрокован од стране државног агента (видети ЕСЉП [ВВ], *predmet Варнава и остали против Турске*, наведен у § 70 изнад у тексту, при § 136).
102. Надлежни органи морају сами предузети радње када им се скрене пажња на одређени предмет и не смеју препустити подношење формалне жалбе или преузимање одговорности за спровођење било каквих истражних поступака

иницијативи блиских сродника (видети ЕСЈП, *Ахмет Озкан и остали против Турске*, бр. 21689/93, пресуда од 6. априла 2004, § 310, видети такође ЕСЈП, *Исајева против Русије*, бр. 57950/00, пресуда од 24. фебруара 2005, § 210).

103. Успостављајући стандарде ефикасне истраге, Суд је навео да „истрага, поред независности, приступачности за породицу жртве, спровођења разумном брзином и са експедитивношћу, пружања довољног елемента јавне критике истраге и њених резултата, такође мора бити ефикасна у смислу да може довести до утврђивања тога да ли је смрт изазвана незаконитим путем и, ако је то случај, до идентификације и кажњавања одговорних лица (видети ЕСЈП [ВВ], предмет *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад у § 70; при § 191; видети такође ЕСЈП, *Палић против Босне и Херцеговине*, бр. 4704/04, пресуда од 15. фебруара 2011, § 63). То није обавеза пружања резултата, већ употребе средстава. Надлежни органи морају предузети све разумне кораке које могу да предузму да би обезбедили доказе који се тичу инцидента, укључујући, између осталог, сведочења очевидаца, форензичке доказе и, када је то применљиво, аутопсију која пружа потпун и тачан запис о повреди и објективну анализу клиничких налаза, укључујући узрок смрти. Сваки недостатак у истрази који спречава да се њоме установи узрок смрти или одговорна особа или особе ствара ризик да таква истрага неће испунити овај стандард (видети ЕСЈП, предмет *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен у § 102 изнад, при § 312; и *Исајева против Русије*, наведен у § 102 изнад, при § 212).
104. Поготово, закључак истраге мора бити заснован на детаљној, објективној и непристрасној анализи свих релевантних елемената. Пропуст праћења очигледног следа истраге нарушава, у одлучујућој мери, могућност да се њоме утврде околности случаја и идентитет одговорних лица (видети ЕСЈП, предмет *Колети против Бугарске*, наведен изнад у § 100, при § 201). Међутим, природа и степен разматрања којима се испуњава минимални праг ефикасности истраге зависи од околности конкретног случаја. Они се морају проценити на основу релевантних чињеница и у погледу практичних реалних околности истражних радњи (видети ЕСЈП, *Велсеа и Мазачев против Румуније*, бр. 64301/01, пресуда од 1. децембра 2009, § 105).
105. Посебно у погледу несталих особа које су касније пронађене мртве, Суд је навео да се поступцима ексхумације и идентификације посмртних остатака не исцрпљује обавеза сходно члану 2 ЕКЈП. Суд сматра да „процедурална обавеза која проистиче из нестанка генерално не престаје све док су локација и судбина особе неизвесни, те је она стога континуираног карактера“ (случај ЕСЈП *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен у § 103 изнад, при § 46; у истом смислу, ЕСЈП [ВВ], предмет *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад у § 70, при § 148, *Аслаканова и остали против Русије*, бр. 2944/06 и остали, пресуда од 18. децембра 2012, § 122). Међутим, Суд такође наглашава да ова процедурална обавеза „не престаје да постоји чак ни након проналажења тела ...“ Тиме се само расветљава један аспект судбине несталога лица и генерално остаје обавеза да се објасни нестанак и смрт, као и да се идентификује и кривично гони сваки починитељ незаконитих дела који има везе са тим нестанком и смрћу“ (случај *Палић против Босне и Херцеговине*, предмет ЕСЈП наведен изнад, у § 46; у истом смислу ЕСЈП [ВВ], предмет *Варнава и остали против Турске*, предмет наведен изнад, у § 145). Иако проналажење и накнадна идентификација посмртних остатака жртве сами по себи могу представљати значајан успех,

процедурална обавеза сходно члану 2 и даље постоји (видети случај *Палић против Босне и Херцеговине*, предмет ЕСЈП наведен изнад, у § 64).

106. Што се тиче захтева за јавну критику, Суд је даље навео да мора постојати довољан елемент јавне критике истраге или њених резултата да би се осигурала одговорност у пракси, као и у теорији. Потребан степен јавне критике може се знатно разликовати од случаја до случаја. Међутим, у свим случајевима, сродник жртве мора бити укључен у поступак у оној мери која је неопходна за заштиту његових или њених легитимних интереса (видети предмет *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен у § 102 изнад, при §§ 311-314; ЕСЈП, *Исајева против Русије*, наведен изнад у § 102, при §§ 211-214 и предмете наведене у њему).“ ЕСЈП [ВВ], *Ал-Скени и остали против Уједињеног Краљевства*, бр. 55721/07, пресуда од 7. јула 2011, § 167).

с) Применљивост члана 2 на контекст Косова

107. Комисија напомиње да су се отмица и убиство Томислава Марковића догодили након оружаног сукоба, приближно годину дана након распоређивања УНМИК-а на Косову, када су криминал, насиље и мањак безбедности били распрострањени.

108. Са своје стране, СПГС не оспорава да је УНМИК имао обавезу да истражи овај предмет сходно члану 2 ЕКЈП. Међутим, према наводима СПГС-а, „јединствене околности“ које се односе на косовски контекст треба да буду узете у разматрање при процени питања да ли је ова истрага у сагласности са чланом 2 ЕКЈП. У другим предметима који су на чекању пред Комисијом, а који се односе на наводну повреду процедуралне обавезе сходно члану 2, СПГС је додатно објаснио да „јединствене околности“ косовског контекста такође укључују посебне изазове распоређивања УНМИК-а у првој фази његове мисије, које такође треба прописно размотрити при процени ефикасности истраге сходно члану 2 (видети предмет *С. Ц*, мишљење ХРАП бр. 02/09 од 6. децембра 2012, §§ 64-69). У суштини, СПГС тврди да на УНМИК није могуће применити исте стандарде који се примењују на државу у уобичајеној ситуацији.

109. Комисија сматра да СПГС-ови аргументи покрећу два главна питања: прво питање је да ли стандарди члана 2 настављају да се примењују у ситуацији када постоји сукоб или опште насиље, а друго је да ли треба сматрати да се такви стандарди у потпуности примењују на УНМИК, посебно током прве фазе његове мисије.

110. Што се тиче применљивости члана 2 на УНМИК, Комисија подсећа да је, након усвајања Уредбе УНМИК-а бр. 1999/1 25. јула 1999. године, УНМИК преузео обавезу поштовања међународно признатих стандарда у погледу људских права при обављању својих функција. Ово прихватање обавеза детаљно је описано у Уредби УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. године, према којој је УНМИК прихватио обавезе сходно одређеним инструментима који се тичу људских права, укључујући ЕКЈП. С тим у вези, Комисија је већ закључила да је тачно да се привремени карактер УНМИК-а и тешкоће с њим у вези морају прописно узети у обзир у погледу бројних ситуација, али ни у ком случају се ови елементи не смеју схватити као изговор за смањење стандарда у поштовању људских права, који су прописно уграђени у мандат УНМИК-а (видети случај

ХРАП, *Милогорић и остали*, бр. 38/08 и остали, мишљење од 24. марта 2011, § 44; случај *Бериша и остали*, бр. 27/08 и остали, мишљење од 23. фебруара 2011, § 25; случај *Лалић и остали*, бр. 09/08 и остали, мишљење од 9. јуна 2012, § 22).

111. У погледу применљивости члана 2 на ситуације у којима постоји сукоб или опште насиље, Комисија подсећа да је Европски суд за људска права утврдио применљивост члана 2 на постконфликтне ситуације, укључујући оне у земљама бивше Југославије (видети, између осталих примера, случај ЕСЈП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 81 и случај ЕСЈП, *Јуларић против Хрватске*, бр. 20106/06, пресуда од 20. јануара 2011.). Суд даље наводи да процедурална обавеза сходно члану 2 наставља да се примењује на „различите безбедносне околности, укључујући оне у контексту оружаног сукоба“ (видети ЕСЈП [ВВ], случај *Ал-Скени и остали против Уједињеног Краљевства*, наведен изнад у § 106, при § 164; видети такође случај *Гулеч против Турске*, пресуда ЕСЈП бр. 21593/93 од 27. јула 1998, § 81, Извештаји о пресудама и одлукама 1998 IV; случај *Ерги против Турске*, пресуда ЕСЈП бр. 23818/94 од 28. јула 1998, §§ 79 и 82, Извештаји 1998-IV; случај *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен изнад у § 102, при §§ 85-90 и 309-320 и 326-330; случај ЕСЈП *Исајева против Русије*, наведен изнад у § 102, при §§ 180 и 210; случај *Канлибаши против Турске*, бр. 32444/96, пресуда ЕСЈП од 8. децембра 2005, §§ 39-51).
112. Суд је признао да „када до смрти [и нестанака] које треба истражити према члану 2 дође под околностима општег насиља, оружаног сукоба или побуне, истражитељи могу наићи на препреке и конкретна ограничења могу захтевати употребу мање ефикасних мера истраге или могу довести до одлагања истраге“ (видети ЕСЈП [ВВ], случај *Ал-Скени и остали против Уједињеног Краљевства*, наведен изнад у § 106, при § 164; ЕСЈП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006, § 121). Суд је ипак закључио да „обавеза према члану 2 која се тиче заштите живота подразумева да, чак и у тешким безбедносним условима, морају бити предузети сви разумни кораци како би се обезбедила ефикасна, независна истрага у вези са наводним кршењима права на живот (видети, између осталих примера, ЕСЈП, случај *Каја против Турске*, наведен у § 101 изнад, при §§ 86-92; ЕСЈП, случај *Ерги*, наведен изнад, при §§ 82-85; *Танрикулу против Турске*, ЕСЈП (Велико веће), бр. 23763/94, пресуда од 8. јула 1999, §§ 101-110, ЕКЈП 1999-IV; ЕКЈП, *Кашијев и Акајева против Русије*, бр. 57942/00 и 57945/00, пресуда од 24. фебруара 2005, §§ 156-166; ЕСЈП, случај *Исајева против Русије*, наведен изнад у § 102, при §§ 215-224; ЕСЈП *Мусајев и остали против Русије*, бр. 57941/00 и остали, пресуда од 26. јула 2007, §§ 158-165).
113. Слично томе, КЈП је закључио да се право на живот, укључујући процедуралне гаранције, сматра врховним правом од кога није дозвољено никакво одступање чак ни у ванредним околностима када је угрожен живот нације (видети, КЈП, Општи коментар бр. 6, наведен изнад у § 99, при § 1; КЈП, *Абубакар Амиров и Аизан Амирова против Руске Федерације*, 22. април 2009, § 11.2, СГПП/Ц/95/Д/1447/2006). Такође, КЈП је напоменуо применљивост чланова 2 (3), 6 и 7 МСГПП, уз посебни осврт на УНМИК-ову обавезу да спроведе ваљане истраге у вези са нестанима и отмицама на Косову (видети КЈП, *Закључне примедбе Комитета за људска права: Косово (Србија)*, 14. август 2006, §§ 12-13, СГПП/Ц/УНК/ЦО/1).

114. Комисија разуме потешкоће са којима се УНМИК сусрео током прве фазе свог ангажовања. Комисија напомиње да је одговарајућа важност која је дата питању несталих лица на Косову значила да је УНМИК морао да узме у обзир како хуманитарну, тако и кривичну димензију ситуације. Конкретно, Комисија сматра да су значај који се приписује кривичним истрагама и потешкоће на Косову које су ограничиле могућност истражних органа да спроведу такве истраге, као што је описао СПГС, довеле до тога да од кључног значаја буде да УНМИК од самог почетка успостави окружење које погодује обављању значајних истрага. Ово подразумева успостављање система који обухвата елементе попут доделе свеобухватне одговорности по питању надзора и праћења напретка истрага, обезбеђивања редовних извештаја о напретку истрага као и поступка прописне предаје случајева међу службеницима или јединицама полиције УНМИК-а. Такав систем би такође требало да узме у обзир потребу за заштитом жртава и сведока (видети, *mutatis mutandis*, случај *P.P. и остали против Мађарске*, бр. 19400/11, пресуда ЕСЈП од 4. децембра 2012, §§ 28-32), као и да се размотри нарочита рањивост расељених лица у периоду након сукоба (видети ЕСЈП [ВВ], *Саргсиан против Азербејџана*, бр. 40167/06, одлука од 14. децембра 2011, § 145; и ЕСЈП [ВВ], *Чигаров и остали против Јерменије*, бр. 13216/05, одлука од 14. децембра 2011, § 146). Иако схвата да је до распоређивања и организовања полиције и правосудног апарата дошло постепено, Комисија сматра да је овај процес завршен 2003. године када су полиција и правосудни систем на Косову описани као „добро функционишући“ и „одрживи“ од стране Генералног секретара УН-а (видети § 25 изнад).

115. Комисија даље напомиње да њен задатак није да испита релевантне праксе или наводне препреке спровођењу ефикасних истрага *in abstracto*, већ само у вези са њиховом конкретном применом на одређене околности у вези са ситуацијом која је предмет жалбе пред Комисијом (видети ЕКЈП, *Броган и остали против Уједињеног Краљевства*, бр. 11209/84, 11234/84, 11266/84, 11386/85, пресуда од 29. новембра 1988, § 53, Серија А, бр. 145 Б). Комисија се стога слаже са СПГС-ом да природа и степен разматрања да би се утврдило да ли ефикасност истраге испуњава минимални праг зависе од околности одређеног предмета. Из тих разлога, Комисија сматра да ће утврдити, у погледу сваког предмета, да ли су предузети сви разумни кораци за спровођење ефикасне истраге као што то налаже члан 2, узимајући у обзир реалне околности истражног посла на Косову.

d) *Усаглашеност са чланом 2 у овом предмету*

116. Жалилац се жали на то да радње које је УНМИК предузео како би пронашао њеног оца и идентификовао починиоце нису биле одговарајуће и да није била ваљано обавештена о статусу истраге. Жалилац такође тврди да је постојало неразумно кашњење између проналажења посмртних остатака њеног оца и њихове идентификације, као и да УНМИК није обавио детаљну аутопсију.

117. СПГС наводи да је спроведена ефикасна истрага у вези са отмицом и убиством Томислава Марковића; међутим, трагови који су испитани нису довели до идентификације починилаца и њиховог довођења пред лице правде. СПГС такође тврди да су, као резултат истраге, посмртни остаци Томислава Марковића временом пронађени и идентификовани и да је аутопсијом утврђен узрок смрти.

118. Комисија напомиње да је истрага случаја Томислава Марковића започета истог дана када се догодила његова отмица, 24. јуна 2000. године, и да још увек траје. Међутим, у светлу горе описаних напомена у вези са њеном ограниченом временском надлежношћу (видети § 70), Комисија подсећа да је она надлежна *ratione temporis* да процењује усклађеност истраге са чланом 2 ЕКЈП само за период након 23. априла 2005. године, узимајући у обзир статус предмета тог датума (ЕСЈП, предмет *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 103, при § 70). Период који је предмет разматрања завршава се 9. децембра 2008. године, када је ЕУЛЕКС преузео одговорност у области управљања правдом (видети § 20 изнад).
119. Комисија напомиње да је истрага отмице Томислава Марковића започета брзо и да су надлежни органи непосредно након инцидента предузели све кључне истражне кораке. У року од три дана од отмице, полиција УНМИК-а је истражила место злочина и његову околину, испитала све сведоке (очевице, чланове породице, потенцијалне сведоке на месту отмице и на граничном прелазу) и, заједно са КФОР-ом, активно је започела потрагу за Томиславом Марковићем и починиоцима. Међутим, нису постигнути никакви резултати, делимично због тога што сведоци нису сарађивали. Јула и августа 2000. године, спроведене су додатне истражне активности, а потрага за возилом Томислава Марковића је покренута октобра 2000. године. Од августа 2000. године, отворен је досије несталог лица и од чланова породице су узети анте-мортем подаци ради идентификације.
120. Полиција УНМИК-а је спровела додатне истражне активности 2001. године, након што је жалилац истражитељима указала на нове потенцијалне сведоке и поново 2002. године, након што је жалилац пренела информацију да је Томислав Марковић нелегално притворен. Поново нису постигнути никакви резултати.
121. Јуна 2003. године, из масовне гробнице у Приштини је ексхумиран непрецизиран број неидентификованих тела, а децембра 2004. године, ЈИРЗ при полицији УНМИК-а је прегледао случај Томислава Марковића. Том приликом, истражитељи су покушали да истраже додатне информације да је Томислав Марковић нелегално притворен негде у Подујеву, али безуспешно.
122. Дошавши до периода који је под надлежношћу Комисије, а који почиње 23. априла 2005. године, Комисија сматра да до сада није било значајних пропуста или омашки у истрази, која је спроведена довољно брзо и која је била адекватна. Сведоци којима се могло ући у траг су испитани и прикупљени су расположиви докази. Општи напори УНМИК-а да пронађе и ексхумира тела из гробница на Косову довели су до проналажења посмртних остатака Томислава Марковића у масовној гробници, иако су тада још увек били неидентификовани. Комисија не игнорише чињеницу да је до идентификације Томислава Марковића и касније аутопсије дошло тек фебруара 2007. године, скоро четири године након проналажења посмртних остатака. Комисија сматра да би ово кашњење у спровођењу поступка идентификације само по себи могло довести у питање то да ли је истрага испунила захтев брзине сходно члану 2. Међутим, Комисија је свесна да су процеси ексхумације и идентификације посмртних остатака у контексту постконфликтног Косова захтевали доста времена, јер је УНМИК у том периоду истовремено обрађивао велики број предмета који су се тицали

несталих лица. За такве поступке, а поготово за идентификацију засновану на ДНК анализи, која је на Косову усвојена од 2003. године, УНМИК је морао да се ослања на техничку сарадњу са спољним институцијама, посебно МКНЛ-ом. Комисија из тог разлога сматра да такво одлагање није било неразумно. Комисија такође напомиње да се не може сматрати, с обзиром на околности везане за овај случај, да је кашњење идентификације имало додатни лош утицај на истрагу и могућност да она доведе починиоце пред лице правде.

123. Што се тиче навода жалиоца да резултати аутопсије нису били тачни и доследни, Комисија није пронашла никакав доказ било каквих озбиљних пропуста у аутопсији која је обављена над Томиславом Марковићем. Према документима које је Комисија прегледала, у оба извештаја са аутопсије који су достављени жалиоцу, а издати од стране Завода за медицину у Приштини и КНЛСМ-а при УНМИК-у (видети § 37) доследно је закључено да је Томислав Марковић убијен пуцњем пиштоља у главу.
124. Комисија такође подсећа да, иако се проналажење и идентификација посмртних остатака Томислава Марковића морају сами по себи сматрати успехом, процедурална обавеза сходно члану 2 није окончана проналажењем посмртних остатака, поготово будући да су на њима постојали докази насилне смрти. Комисија је већ навела да је УНМИК, пошто лица одговорна за злочин нису била пронађена, имао обавезу да користи средства која су му на располагању како би редовно пратио напредак истраге да би био сигуран да ниједна нова чињеница није изашла на видело и како би обавестио сроднике жртве у вези са било каквим могућим новим траговима у истрази (видети ХРАП, *С. Ц*, предмет наведен изнад у § 108, при § 98). Комисија напомиње да не постоји назнака да је случај Томислава Марковића разматран након што су идентификовани његови посмртни остаци и установљен узрок смрти. Међутим, имајући на уму да су сви кључни истражни поступци већ предузети и да су истражитељи до сада довољно истражили све расположиве трагове, Комисија је мишљења да чињеница да случај није додатно разматран не може сама по себи да представља кршење члана 2.
125. На крају, у погледу приступачности истраге за породицу и јавну расправу, жалилац тврди да није била адекватно обавештена о корацима које су истражитељи предузели. С друге стране, СПГС наводи да су, према сопственом признању жалиоца, њена мајка и породица имале сталан контакт са истражитељима УНМИК-а. По прегледу истражних списа, Комисија напомиње да се полиција УНМИК-а од 2000. године и надаље састајала у више наврата са породицом Марковић како би добила информације или како би предузела додатне радње у истрази. Из докумената које је прегледала Комисија чини се да су, у тим приликама, истражитељи такође имали задатак да обавесте породицу о статусу истраге. Комисија такође подсећа да је Европски суд за људска права закључио да „овај аспект процедуралне обавезе не захтева да подносиоци пријава имају приступ полицијским списима или примерцима свих докумената током трајања истраге или да буду консултовани или обавештени на сваком кораку (видети ЕСЉП, *Меккер против Уједињеног Краљевства*, бр. 28883/95, пресуда од 4. маја 2011, § 121; ЕСЉП, *Грин против Уједињеног Краљевства*, бр. 28079/04, одлука од 19. маја 2005; ЕСЉП, *Хакет против Уједињеног Краљевства*, бр. 34698/04, одлука од 10. маја 2005; ЕСЉП, *Брекнел против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 27. новембра 2007, § 77). Комисија разуме

став жалиоца да је обим добијених информација био ограничен или да није био у потпуности задовољавајући. Међутим, Комисији се чини да су жалиоцу и њеној породици пружене ограничене информације због недостатка конкретних резултата, суштинског напретка или промене статуса истраге. Из тих разлога, Комисија је мишљења да се у овом случају не може сматрати да је подносилац пријаве био искључен из процеса истраге у степену који би представљао кршење минималног стандарда члана 2.

126. Комисији је жао што истрагом до данашњег дана није било могуће идентификовати починиоце отмице и убиства Томислава Марковића и извести их пред лице правде. Комисија ипак закључује да у овом случају није било кршења члана 2, процедуралног проширења, ЕКЉП.

С. Наводно кршење члана 3

127. Жалилац наводи да су недостатак информација и неизвесност у вези са нестанком и убиством њеног оца изазвали душевну бол њој и њеној породици. Жалилац се позива на члан 3 ЕКЉП којим се забрањује нечовечно и понижавајуће поступање.

128. У својој одлуци о прихватљивости од 17. априла 2009. године, Комисија је одбацила примедбе СПГС-а да жалба није поднета на време и да је очигледно неоснована. Такође је одлучила да се питање исцрпености расположивих правних лекова треба спојити са разматрањем меритума жалбе.

129. Ипак, Комисија мора поново да процени прихватљивост овог дела жалбе, у светлу каснијег развоја судске праксе Комисије која се тиче прихватљивости жалби сходно члану 3 ЕКЉП.

130. Комисија се поготово позива на судску праксу Европског суда за људска права и своју сопствену судску праксу која се тиче питања да ли се члан породице нестале особе може сматрати жртвом поступања које је супротно члану 3 ЕКЉП. Европски суд прихвата такву могућност, што зависи од постојања „нарочитих чинилаца који доводе до тога да патња коју преживљава [члан породице] добије димензију и одлике различите од емоционалне туге каква се може сматрати неизбежном код особа које су у сродству са жртвом тешког кршења људских права“. Суд даље сматра да „у пресудне елементе спадају непосредност крвног сродства, конкретне околности везане за породични однос, мера у којој је члан породице био сведок предметних догађаја, ангажованост члана породице у покушају да прикупи информације о несталој особи и начин на који су надлежни органи одговорили на такво распитивање“. Суд такође наглашава „да суштина те повреде не лежи толико у чињеници да је члан породице нестао, већ се односи на реакције и ставове надлежних органа на насталу ситуацију након што им је предочена“ (видети нпр. ЕСЉП [ВВ], *Чакићи против Турске*, бр. 23657/94, пресуда од 8. јула 1999, § 98, ЕКЉП, 1999-IV; ЕСЉП [ВВ], *Кипар против Турске*, бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001, § 156, ЕКЉП, 2001-IV; ЕСЉП, *Орхан против Турске*, бр. 25656/94, пресуда од 18. јуна 2002, § 358; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, предмет наведен изнад у § 112; при § 139; видети такође ХРАП, *Радовановић*, одлука од 16. септембра 2011, § 41).

131. Комисија је закључила да жалилац може да се позове на кршење члана 3 ЕКЉП чак и ако не постоји изричита референца на конкретне поступке надлежних органа ангажованих у истрази јер и пасивност надлежних органа и недостатак информација пружених жалиоцу могу да указују на нечовечно поступање надлежних органа према жалиоцу (видети случај *Младеновић*, предмет ХРАП бр. 99/09, одлука од 11. августа 2011, § 22).
132. Међутим, Комисија подсећа на судску праксу Европског суда за људска права у којој је наведено да је у случајевима када је нестала особа касније пронађена мртва, применљивост члана 3 ЕКЉП у принципу ограничена на одређени период током кога је члан породице подносио неизвесност, патњу и тугу које су карактеристичне за феномен нестанака (видети нпр. ЕСЉП, *Лулујев и остали против Русије*, бр. 69480/01, пресуда од 9. новембра 2006, §§ 114-115, ЕКЉП, 2006-ХIII; видети и ЕСЉП, *Гонгадзе против Украјине*, бр. 34056/02, пресуда од 8. новембра 2005, § 185, ЕКЉП, 2005-ХI).
133. У том смислу поставља се питање да ли је жалба уложена на време. У члану 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 наведено је да Комисија „сме да се бави предметом само ... у року од шест месеци од дана доношења коначне одлуке“. По правилу, период од шест месеци почиње од дана доношења коначне одлуке у процесу којим се исцрпљују домаћи правни лекови. Међутим, тамо где је од почетка јасно да жалиоцу није доступан никакав правни лек, период почиње од датума поступака или мера које су предмет жалбе, или од датума сазнања о том поступку или његовом ефекту на жалиоца или о штети која му је учињена (ЕСЉП [ВВ], предмет *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад у 70, при § 157). Тамо где се жалба односи на континуирану ситуацију, која је дошла до завршетка, период ограничења од шест месеци почиње да тече од датума када је та ситуација завршена.
134. Комисија напомиње да су посмртни остаци Томислава Марковића враћени жалиоцу 23. фебруара 2007. године. У том тренутку је престао период важења током ког се питање могло покренути према члану 3 ЕКЉП. У сврхе члана 3.1. Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, период ограничења од шест месеци је почео да тече од тог датума.
135. Жалба је уложена пред Комисијом 13. новембра 2008. године, односно након истека периода од шест месеци који је изнад назначен.
136. Комисија стога мора да закључи да овај део жалбе лежи ван временског ограничења наведеног у члану 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 те стога неће бити разматран у њеном меритуму (ХРАП, Радовановић, наведен изнад у § 130, при §§ 20-23).

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- 1. ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ У ДЕЛУ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА НАВОДНО КРШЕЊЕ ЧЛАНА 2 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ**

ПРАВИМА, МАТЕРИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ, НЕПРИХВАТЉИВОМ *RATIONE TEMPORIS*;

- 2. ОДБАЦУЈЕ ПРИГОВОР НА ПРИХВАТЉИВОСТ ДЕЛА ЖАЛБЕ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА НАВОДНО КРШЕЊЕ ЧЛАНА 2 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА, ПРОЦЕДУРАЛНЕ ОБАВЕЗЕ;**
- 3. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА НИЈЕ ДОШЛО ДО КРШЕЊА ПРОЦЕДУРАЛНЕ ОБАВЕЗЕ СХОДНО ЧЛАНУ 2 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;**
- 4. ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ СХОДНО ЧЛАНУ 3 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА НЕПРИХВАТЉИВОМ ЗБОГ ПРАВИЛА О ШЕСТ МЕСЕЦИ.**

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући

СКРАЋЕНИЦЕ И АКРОНИМИ

- ЦЈКИ** – Централна јединица за кривичну истрагу
ОП – Одељење правде
ОЈТ – Окружно јавно тужилаштво
ЕКЉП – Европска конвенција о људским правима
ЕСЉП – Европски суд за људска права
ЕУ – Европска унија
ЕУЛЕКС – Мисија владавине права Европске уније на Косову
СРЈ – Савезна Република Југославија
ВВ – Велико веће Европског суда за људска права
ХРАП – Саветодавна комисија за људска права
КЉП – Комитет за људска права Уједињених нација
ИАСЉП – Интерамерички суд за људска права
МСГПП – Међународни споразум о грађанским и политичким правима
МКНЛ – Међународна комисија за нестала лица
МКЦК – Међународни комитет Црвеног крста
МКТЈ – Међународни кривични трибунал за бившу Југославију
КФОР – Међународне безбедносне снаге (обично познате као косовске снаге)
ОВК – Ослободилачка војска Косова
МоР – Меморандум о разумевању
ЈНЛ – Јединица за нестала лица
НАТО – Северно-атлантски споразумни савез
КНЛСМ – Канцеларија за нестала лица и судску медицину
ОЕБС – Организација за европску безбедност и сарадњу
РИЈ – Регионална истражна јединица
ЈИТЗ – Јединица за истраживање тешких злочина
СПГС – Специјални представник Генералног секретара
УН – Уједињене нације
УНХЦР – Високи комесар Уједињених нација за избеглице
УНМИК – Привремена управа мисије Уједињених нација на Косову
КПИЖ – Комисија за проналажење и идентификацију жртава
ЈИРЗ – Јединица за истрагу ратних злочина